

Jaarverslag 2013 van de Nederlandse Sociologische Vereniging

Secretaris

Dr. Arie Glebbeek
Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Sociologie
Grote Rozenstraat 31, 9712 TG Groningen, a.c.glebbeek@rug.nl

Het secretariaat is ondergebracht bij de sectie sociologie van de Radboud Universiteit Nijmegen. De secretariële ondersteuning werd verzorgd door Marijke Ristivojčević. De website werd beheerd door Erik van Ingen.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur werd gevormd door prof. dr. Jan Willem Duyvendak (voorzitter, UvA), dr. Arie Glebbeek (RuG, secretaris), dr. Maarten Wolbers (RU, penningmeester), dr. Mariëlle Cloïn (SCP), dr. Erik van Ingen (UvT), dr. Renske Keizer (EUR), prof. dr. Ineke Maas (UU en VU), Hans Teunissen (NVLM), dr. Geert de Vries (VU), dr. Alex van Venrooij (UvA) en dr. Jeroen Winkels (RU-ITS). Laatstgenoemde fungeerde vanaf 1 september als interim-voorzitter, vanwege verblijf van de voorzitter in de VS.

Ledenaantal

De NSV had op 1 januari 2013 471 leden en op 1 januari 2014 436 leden. De daling van het ledental zet zich hiermee voort. Dit is een zorgelijke ontwikkeling. Het bestuur zal zich beraden op nieuwe initiatieven.

Financiën

In 2013 bedroegen de baten van de NSV € 51.237,- en de lasten € 48.311,-; dit geeft een positief saldo van € 2926,-. Dit saldo is toegevoegd aan de reserves van de vereniging.

Een structurele verbetering van de inkomsten is ontstaan doordat de opbrengsten van de Dag van de Sociologie nog uitsluitend ten goede komen aan NSV en VVS (via een vaste verdeelsleutel). De organiserende faculteiten c.q. sociologieafdelingen zien voortaan af van een aandeel in een eventueel batig saldo.

Overleden ereleden

Op 19 april overleed Prof. dr. Ivan Gadourek in de leeftijd van 89 jaar. Hij was hoogleraar te Groningen en erelid sinds 1991.

Op 16 juni overleed Drs. Leo Ploeger in de leeftijd van 83 jaar. Hij was van 1979 tot 1992 president-directeur van de Nederlandse Spoorwegen en erelid sinds 1991.

Nieuwe ereleden

Prof. dr. Jaap Dronkers, prof. dr. Joop Goudsblom, prof. dr. Paul Schnabel en prof. dr. Wout Ultee zijn benoemd tot ereleden van de vereniging. Van de eerste drie is het erelidmaatschap uitgereikt op het Actualiteitencollege van 21 november.

Activiteiten van de NSV in 2013

Sociologie Magazine

Het bestuur heeft ingestemd met de benoeming van Ellie Smolenaars tot nieuwe hoofdredacteur. Zij volgt Marjolijn Voogel op, die deze functie bekleedde vanaf het najaar van 2010.

Dag van de Sociologie

Er is opnieuw een zeer geslaagde Dag van de Sociologie geweest, die deze maal was georganiseerd in Nijmegen op 30 mei. Er waren ruim 150 deelnemers, verdeeld over in totaal 33 sessies. De plenaire inleiding werd gehouden door professor Gerbert Kraaykamp over taalvaardigheid en sociale ongelijkheid.

Prijzen

De prijs voor de beste dissertatie die in de jaren 2011 en 2012 is verdedigd aan een Nederlandse universiteit is gewonnen door Tobias Stark (RU Groningen) voor zijn proefschrift *Integration in schools: A process perspective on students' interethnic attitudes and interpersonal relationships*. De jury stond onder voorzitterschap van prof. dr. Jacques Tacq. De overige leden waren de (eveneens emeriti) prof. dr. Ton Bevers en prof. dr. Wim Knulst.

De prijs voor de beste masterscriptie is gegaan naar David Fernández Guerrero, die in 2012 afstudeerde aan de UvA. De titel van de scriptie luidt: *Do Spanish firms support initial vocational training? An analysis of firm strategies over vocational training in non-coordinated institutional frameworks*. De jury bestond uit prof. dr. Jacques van Hoof (voorzitter), dr. Harry van den Berg, dr. Rie Bosman, dr. Rense Corten, dr. Rineke van Daalen, prof. dr. Rob Eisinga, dr. Tim Huijts en Irene van Oorschot MSc.

Actualiteitencollege

Onder de vlag van het thema "Crisis, transformatie en ongelijkheid" stond het jaarlijkse Actualiteitencollege op donderdag 21 november in het teken van de uitreiking van de erelidmaatschappen aan Joop Goudsblom, Jaap Dronkers en Paul Schnabel. Voor de laatste (oud-directeur van het SCP) was het een thuiswedstrijd, omdat het Sociaal en Cultureel Planbureau traditiegetrouw onderdak bood aan deze bijeenkomst. Alle drie de gelauwerden hielden zelf een inleiding, die op enigerlei wijze met het thema verband hield. Daarna volgde een forumdiscussie met de zaal onder leiding van Jeroen Winkels. NSV-voorzitter Jan Willem Duyvendak hield aan het einde van de middag de laudatio en reikte symbolisch de erelidmaatschappen uit.

Advies kwaliteitscriteria

In maart verscheen de brochure *Naar een evenwichtige kwaliteitsbeoordeling van sociologisch onderzoek*. Met dit door het bestuur opgestelde advies mengt de NSV zich in de discussie over de wenselijke criteria voor de beoordeling en dus aansturing van het binnen universiteiten verrichte onderzoek. Het advies is sterk in lijn met het tezelfdertijd verschenen advies van de KNAW over de beoordeling van sociaal-wetenschappelijk onderzoek in het algemeen. Beide adviezen behelzen een pleidooi voor doorbreking van de bestaande eenzijdigheid, die tot uitdrukking komt in het onevenredig waarderen van publicaties in Engelstalige tijdschriften. In plaats daarvan wordt aangedrongen op een *herstel van evenwichtigheid en diversiteit*. De sociale wetenschappen zijn gebaat bij een grotere variatie aan publicatievormen en een betere balans tussen de verschillende doelstellingen van academisch onderzoek.

Het advies is verstuurd naar de rectoren, decanen (sociale faculteiten) en afdelingsvoorzitters (sociologie) van onze universiteiten, alsmede naar enkele specifieke organisaties en instituten. Daarnaast is de voorbereidingscommissie van de in 2013 verrichte onderzoeksvisitatie Sociologie in het bezit van de nota gesteld. Het bestuur heeft er in het bijzonder op toegezien dat het advies ook ter tafel kwam van de commissie (van KNAW, NWO en VSNU) die belast was met de herziening van het Standaard Evaluatie Protocol.

Het NSV-advies heeft ruim de aandacht getrokken. Met name het paginagrote artikel in *NRC Handelsblad* van 18 mei verdient vermelding. Het tijdschrift *Sociologie* heeft het advies integraal opgenomen in het tweede nummer van 2013. Het ging vergezeld van commentaren van de sociologiehoogleraren Godfried Engbersen en Rafaël Wittek en de wetenschapsonderzoekster Leonie van Drooge van het Rathenau Instituut. Aansluitend hebben vanuit het NSV-bestuur Duyvendak, Glebbeek en Winkels op deze commentaren gereageerd.

Het nieuwe Standaard Evaluatieprotocol (SEP) is inmiddels definitief en heeft, getuige diverse persberichten, nogal de aandacht getrokken. Bij het publiek is in elk geval de indruk gewekt dat ‘productiviteit’ (de hoeveelheid artikelen) niet langer een criterium is en dat publiceren-om-het-publiceren voor de wetenschap niet langer voldoet. Of dit inderdaad de aardverschuiving betekent die sommigen erin zien, moet worden afgewacht. Het signaal is echter wel geheel in de geest van het standpunt van de NSV.

Met het SEP en het inmiddels verschenen (concept-)rapport van de onderzoekvisitatie zijn nieuwe kaders geschapen, waarbinnen de *maatschappelijke relevantie* van het sociologisch onderzoek een groter gewicht krijgt. Daarmee is dit automatisch een vast agendapunt binnen faculteiten, afdelingen en onderzoeksscholen geworden. Ook voor de NSV breekt hiermee een nieuwe fase aan in de discussie over heroriëntatie. We mogen ervan uitgaan dat de trein vanaf nu zelfstandig door rijdt, maar de NSV zal scherp in de gaten blijven houden of hij in de voor ons vakgebied gewenste richting gaat.

Tijdschriftenregeling

De kortingsregeling voor tijdschriften was ook in 2013 van kracht. Deze biedt aan NSV-leden korting op de abonnementsprijs van de vier door de NSV erkende en ondersteunde tijdschriften *Mens & Maatschappij*, *Sociologie*, *Beleid & Maatschappij* en *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*. De kortingsregeling is ook van toepassing op *Religie & Samenleving*.

Lidmaatschappen internationale verenigingen

De NSV is lid van de International Sociological Association (ISA) en van de European Sociological Association (ESA).

Werkgroepen

De (alleen nog formeel bestaande) relatie met de werkgroep Godsdienstsociologie is beëindigd. Dit was de laatste werkgroep (uit een rijk verleden) die nog onder de vlag van de NSV voer.

Landelijk Sociologiecongres studieverenigingen

De NSV is vaste subsidiegever van het jaarlijkse congres dat de zeven sociologische studieverenigingen voor sociologiestudenten organiseren. In 2013 vond dit congres op 18 februari plaats in Utrecht. Het thema was ‘protest’. Onder meer de voormalige NSV-bestuursleden Justus Uitermark en Christian Broër traden op als sprekers.

Zoekgeraakt archief

Bij de opheffing van SISWO in 2005 diende ook het pand aan de Plantage Muidergracht (het voormalige Zeemanlaboratorium van de UvA) te worden ontruimd. In de kelders was onder meer het zogeheten 'archief' van de NSV ondergebracht. Dit was de benaming voor de ongeordende verzameling ordners en dozen, waarin door diverse secretariaten vanaf de oprichting bestuursstukken en bestuurscorrespondentie van de vereniging werden bijeengehouden.

Het toenmalige NSV-bestuur heeft zich ingespannen dit archief te behouden en toegankelijk te maken. Het Noord-Hollands Archief te Haarlem was bereid gevonden het archief onder zijn hoede te nemen, mits sterk gesaneerd en geordend. Na een vele dagen vergende selectie en opruimactie was het materiaal tot ongeveer 10% van de omvang gereduceerd. De overige 90% (aanmeldbrieven en opzeggbriefen, bonnetjes van café's, taxi's en restaurants, convocaties van vergaderingen en congressen) kon zonder bezwaar worden weggegooid. Het te bewaren materiaal is in dozen verpakt en voorzien van adressering achtergelaten in de kelder, gereed om te worden verscheept naar Haarlem. Dit was op 23 augustus 2005.

Nadien heeft niemand er meer naar omgekeken. Pas jaren later bleek door een toevallige vraag van één onzer leden dat het NSV-archief bij het Noord-Hollands Archief niet bekend was. De coördinator van de sanering heeft zich er indertijd niet van vergewist dat het materiaal daadwerkelijk in Haarlem was aangekomen.

Het bestuur heeft uiteraard de nodige naspeuringen laten verrichten. De meest waarschijnlijke verklaring is dat door een communicatiefout de bodes van SISWO niet voor verzending hebben gezorgd, waarna bij de ontruiming van het pand (vele maanden later) de NSV-dozen samen met veel SISWO-materialen zijn opgeruimd. De huidige bewoner van het pand heeft op ons verzoek de kelder doorzocht en navraag gedaan bij de beheerder, maar dat heeft geen resultaat opgeleverd.

Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat het NSV-archief als verloren moet worden beschouwd.

Een gelukkige omstandigheid is dat het archief in de jaren negentig ten behoeve van haar doctoraalscriptie is doorzocht door Gerdy Bijleveld. Dit heeft geresulteerd in het boekje *Geleerd genootschap of beroepsvereniging: Nederlandse sociologen en antropologen 60 jaar verenigd*, dat in 1996 als officiële publicatie door de NVMC is uitgebracht. Hierin staat de geschiedenis van de NSV opgetekend en zijn ook enkele kopieën van oude documenten afgedrukt. Daarnaast zijn er natuurlijk nog de jaarboeken en de achtereenvolgende periodieken van NSV, NSAV en NVMC, die in universitaire bibliotheken en de KB worden bewaard.

Niettemin moet de teloorgang van oorspronkelijk materiaal als een verlies worden beschouwd. Het bestuur betreurt de gang van zaken dan ook zeer. We nemen ons voor de hoofdlijnen van de geschiedenis van de NSV, ondersteund door enkele bewaarde documenten, gaandeweg toegankelijk te maken via de website.